

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף ט"ו ט"ז.

הלכות השכמת הבוקר ה"ה

אות א-ו

מכון

הליכות נועם

halicot.noam@gmail.com

נכתב לפני עריכה

ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' **0527111070**

לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org

ליקוטי הלכות או"ח דף ט"ו ט"ז. הל' השכמת הבוקר הלכה ה' אות א-ו

ליקוטי הלכות או"ח-הלכות השכמת הבוקר הלכה ה

יתגבר בארי לעמוד בבקר שיהא הוא מעורר השחר:

א) על פי התורה "תקעו תוכחה" בליקוטי תנינא סמן ח', עין שם כל התורה מרישא לסיפא והיצא לנו משם בקצור לעניננו, שעקר התקון הוא על-ידי הצדיק הבעל כח גדול שיכול להתפלל תפלה בבחינת דין כמו פנחס בעת שהיה מעשה זמרי וכו', כי כל הקלקולים ח"ו, הם על-ידי בחינת והפחש היה ערום וכו', שעל-ידי זה מתגבר תאות נאוף שהוא על-ידי קלקול המוח, כי הרעת שבמחשכל משלשה מחין הוא בחינת ג' מחיצות פרוסות בפני התאווה הזאת, אף כשהסטרא אחרא יונק מהרחמנות, שהוא הרעת וכו', אזי נקטן הרעת וכו' ומשם התגברות התאווה הזאת ח"ו, ואז התפלה בבחינת דין והסטרא אחרא רוצה לבלועה ח"ו, ואזי צריכין בעל כח גדול שיוכל להתפלל תפלה בבחינת דין וכו' ועל-ידי זה נעשין גרים ונתרבה כבודו יתברך, שעל-ידי זה נמשך נבואה וכו' ועל-ידי זה מתברר המזומה, שעל-ידי זה מתבררת האמונה להאמין בחודש העולם שעקרו נתגלה על-ידי מתן תורה שאז וכו' כל ישראל לרוח נבואה וכו' ועל-ידי אמונה זוכין לחודש העולם של לעתיד בבחינת (תהלים צ"ב) להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות, בחינת (איכה ג') חרשים לכקרים רבה אמונתך וחודש העולם הוא בבחינת ארץ ישראל, שהוא לגלות ההשגחה וכו' ועל-ידי זה נמשך השיר חרש של נפלאות וכו' שהוא בחינת הקול המשקה את הגן, שעל-ידי זה מתגבר מזונא דנשמתא, שהוא בחינת ריח, בחינת יראה על מזונא דגופא וכו', בבחינת (בראשית כ"ה) וידו אוחת בעקב עשו וכו', עין שם כל זה היטיב היטב, כי נורא הוא מאד:

כלל המתגלה במאמר 'תקעו תוכחה'

הלכה זו מיוסדת על התורה תקעו תוכחה, כמו שר' נתן כותב בתחילה 'עייך שם מרישא לסיפא'. ר' נתן בתחילה מביא את קיצור כלל התורה כדי להבין מה מתגלה בהלכה זו. ונרחיב עוד קצת ממה שר' נתן קיצר כאן בכלליות אותו המאמר.

תקעו תוכחה היא התורה האחרונה ששמענו מרביה"ק בראש השנה האחרון, זה נחשב כעין צוואה של רבינו, כלליות הלימוד של הרבי. פתיחת דבריו בענין תוכחה, בוודאי כל אדם צריך תוכחה מוסר והתעוררות. אבל מוכרח שיהיה בתוכחה קול המוכיח הראוי, אם אדם מוכיח את עצמו ושובר את הנשמה שלו, יש לו חלישות הרעת, אינו רואה איך לשפר דבר. הן בעניני קדושה וזיכוד המעשים, והן בגשמיות בבית, כשרואה שאינו מצליח בחיים אזי זאת התוכחה מבאישה ריח, מכבה את הנשמה, ולא יכול לחיות ונפסק ונעצר כל השפע של העולמות התלויים באותה הנשמה, כי הנשמה כבוייה. צריך תוכחה אחרת. זהו כלל אור רביה"ק לקבל מוסר ותוכחה בדרך שמחיה ומכניס את האדם לתוך אמונה.

בהמשך המאמר רבינו מסביר שכל הענין הזה, הוא עיקר בעיית האדם, כל מה שרוצה לשוב בתשובה, ולהטיב מעשיו ולעבוד על איזה מדה רעה, פתאום אינו יכול, כי נחלש רעתו מעוצם הירידה שלו, ומרוב העגמת נפש אינו יכול לעשות כלום.

ליקוטי הלכות ח"א דף ט"ו ט"ז עמוד א' השכמת הבוקר ה' אות א-ו

זו בעיה רצינית מאד מאד, רבינו אומר שזה הולך ביחד עם מה שאין האדם יכול להתפלל, כי התפילה נהיית בבחינת דין. כלל ענין התפילה הוא נעימות והתחזקות. אך יש שאדם לא יכול להתבודד, לא יכול לדבר עם השי"ת, נעשה לו הפוך, אדרבה מתעורר בו זכרון העבר, בלבולים וכעס, וממש לא יכול לדבר מרוב ריחוק, זה נקרא תפילה בבחי' דין. שכל תפילה שהוא מתפלל, נעשה הפוך, וכמה שמתבודד נהיה יותר גרוע, זהו מציאות כי הוא בדין.

כי שורש תפילה הוא רחמים ותחנונים, ועיקר הרחמים תלוי ברעות. כשנופל מהרעת, זה הסיבה שאנו רחוקים מאד מלעשות התבודדות ולהתפלל בכונה שחרית מנחה מעריב כי הדעת נפגם ע"י פגם הברית, כי היה צריך שיהיה בלבו וברעותו כח להרחיק כל רע, ג' מחיצות, היינו שרחוק ממנו הרע, ויותר רחוק, ויותר רחוק, ג' מחיצות שעומדים לפניו. כי כשהרעת נופל לתוך פגם הברית, אזי נפגם הרעת ונחלה המח, ואינו יכול להתבודד ולהתפלל בכונה, קשה לו. זהו מציאות שאנו צריכים להתרפאות, כי פגם הברית שורף את כחות הנפש.

כשהקליפות אוחזים באדם אינו יכול להתחדש

רבינו בסימן זה מאריך איך לרפאות את כל הרברים האלה, שיוכל להגיע לאיזה תכלית בעבודה, אדם יכול לרפאות כל בעיה שיש לו בנפש ע"י שלא נחלש דעתו, בראותו את בעיותיו, הוא יכול לטפל בזה, ולזכות לתפילה. כי שורש הדבר הוא להוציא את המחלה, אדם שיש לו מוגלה, אינפקציה, יש לו משהו שנעצר, אי אפשר לשנות את זה, ככה חיי האדם ימים ושנים, שהוא מוכיח את עצמו ונשבר יותר, ואין יכול להתפלל בשמחה ונעימות. צריך להוציא את כח הרע הזה שנעשה ע"י שהתנהג ברברים שלא כראוי ומזה ינקו הקליפות, ונעשה על האדם לבוש דקליפה וכל מיני יניקות רעות, זהו מציאות אנשי העולם, הן מי שנמצא במקום נמוך מאד, אצלו היניקה קשה מאד, הן מי שמתעורר בתשובה, אצלו היניקה פחות חזקה, איידעלער. הכלל שיש מצב נורא שהניצה"ק תפוסים ולא יכול להתחדש.

רבינו מייסד כאן במאמר המופלא הזה כח הגדול שנקרא 'תפילה של בעל כח הגדול', שהצדיק יכול להתפלל תפילה בבחינת דין, זהו כח הצדיקים המופלגים במעלה מאד שמעוררים רחמים כאלה שיכולים לתקן את הדין, לטהר את השכינה מנפילתה, כמ"ש בזה"ק בכ"מ, והם מלמדים גם לנו שגם אנו נתפלל בבחי' דין, גם בקטנות כשאין כחות, אנחנו נעשה את שלנו, ונמשיך בהתבודדות ונמשיך בתפילות אע"פ שכאילו היצר הרע בולע את זה, ובסוף הצדיק מוציא את זה ומהפך הכל.

אנו נכללים בתפילה בבחי' דין של הבעל כח ע"י הנסיעה אליו לר"ה וע"י העסק בהתבודדות גם כשאין טעם ורצון

המהפך הזה הוא תחילת הקדושה, כי האדם נולד במצב שהיצר הרע בולע ממנו את הקדושה, יש מצב שנעשה שינוי, זהו 'שיברת ראשי תנינים על המים' ר"ת תשרי, לשבר ראשי יניקת הקליפות, בחי' פרעה, ולהוציא ממנו כל הניצה"ק, זהו כח האור של רביה"ק שהיא מתנה גדולה שנתן הקב"ה לעולם, צדיק כזה בדרגת משה רבינו שיכול ללחום בכחות הדין, זהו היסוד שצריך ליסוע לרבינו על ראש השנה, זהו הזמן לשבר את כל הדינים שהבע"ד ינק ממנו, וכל מה שעובר עליו ע"יז, וצריך להמתיק את הכל, להוציא את הניצה"ק שנפלו שאי אפשר להעלותם אותם. שזה עיקר הבעיה שעובר על כל אדם, שלכן התוכחה אינה ראויה

ואינו מתקדם.

אך כשאנו ממשיכים לעסוק בתפילות יחד עם התפילה בבחי' דין של הבעל כח הגדול, וכן עוסקים להוכיח עצמנו בריח טוב, אזי בכח הבעל כח הגדול נשבר ראש התנין, כמו בקריעת ים סוף, היצר הרע צריך להקיא כל הקדושות והניצוצין שבלע, וצריך להוציא מבטנו וקרבו, חיל בלע ויקיאנו. זהו עיקר ההתחדשות החיות של האדם ורפואת נפשו, וזהו גודל הענין של ר"ה, שאנו באים להתפלל עמו יחד ברננה ולצעוק על נפילת המלכות בכונה, לתקן כלל ענין הנסירה, ולהעמיד העולם בבחי' דין, שבזה כלול כלל ענין ההתקרבות לרביה"ק בכל יום. וכך שייך שיהיה לנו חיים חרשים.

ועי"ז יוצא הרעת מים רבים, דעת נפלא בבחי' קריע"ס ונעשה רעמים התעוררות של עבודת ה', רעיונות של הרהורי תשובה, וזה נעשה בחי' גרים, כחות של תשובה, שניצה"ק מתתקנים וזבה נעשה המשכת רוח נבואה.

חיים טובים של השגחה ונפלאות

דברים אלו מבוארים באר היטב באריכות בתוך המאמר. ובהמשך מגלה לנו רבינו את העיקר והיסוד בעבודת ה', לאחר שיש דרך בעולם שנוכל לצאת מהקליפות ולחיות חיים חרשים, פה שייך שנזכה לחיות חיים של עבודת ה'. כי מציאות העבודה רבינו קורא לזה בשם 'התגלות ההשגחה' ו'אמונת חידוש העולם'. כי עיקר חיי האדם הוא לחשוב באמת על מציאות ה', ואדם צריך לראות חידוש מעשה בראשית, נפלאות גדולות בכל יום, איך ה' נמצא, ובעצם בכל דבר שאתה עושה יש נפלאות גדולות, כמה דרכים של השגחה, נפלאות של עצם הבריאה, ונפלאות של השגחת ה' עלינו יום ולילה, זהו עיקר חיי יהודי שכל יום קם בבוקר ומתפלל ומורה לה' על חידוש מעשה בראשית, וכל המח והלב דבוק ביראה ואהבה והרגשות של ביטול לה' כמה שהוא יכול, וממש חושב על ה' חושב על ההשגחה, חי חיים של השגחה כל היום, לא מסתכל על הטבע, ועל מה שעובר, לא מסתכל על כל מה שנעשה, אלא חי באמונה ודביקות. זהו מציאות היהדות ומציאות עבודת ה'. והוא המבואר בכל ספה"ק לחיות עם השגחה. זה לא רק מחשבה קטנה אחת, אלא אלפי ורבות מחשבות, הוא כל לימוד של רבינו ור' נתן בלקו"ה כולו.

ביאור ד' חלקי השיר בעבודת השם

מציאות העבודה הזו הולך ביחד עם בחי' קול המוכיח הראוי, שאז אדם יכול להוכיח את עצמו, התוכחה הוא הנשמה, הוא רואה שפע המח, שפע דעת שנכנס ומוכיח את האדם וככה אדם גדול, הרם כשופר קוליד, כשפ"ר ר"ת פשוט כפול שלוש רבוע, שזהו סדר המשכת המוחין מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, בחי' השיר שיתער לעתיד לבא, שרבינו קורא לזה בהגדרה מופלאה הזאת. שמבואר בזה המאמר ובסי' מ"ט, שאינו ענין מופשט ורחוק מאיתנו, ולסבר האוון נבאר בקצרה, שזהו כלל ההתחלה של עבודת ה', כי שיר מרובע הוא המציאות שנתעורר האדם לעבודת ה' בחי' נצח הוד יסוד מלכות, שנתעורר לאמונה, לנצח את היצר הרע ולהשלים את הנפש ולזכות לקדושה. וכך מקיים מצוות בהתלהבות ולא ביבשות, זהו שיר האמונה הוא הכח העיקרי שאדם יכול להוכיח את עצמו בניעומו להתעורר בעבודת ה'. וכך להכנס לתוך סדר של לימוד התורה וקיום המצוות. כי ענין לימוד התורה בעצמו הוא י'

ליקוטי הלכות ח"א דף ט"ו ט"ז עמוד א' השכמת הבוקר ה' אות א-ו

מיני נגינה, עשרה דרגות של אמונה שמצומצמים בתורה, גמ' שו"ע, לימוד שמגדיל את האדם. אחר שיש שיר מרובע, יש שיר משולש בחי' חסד גבורה תפארת, רגש של אהבה ויראת השם, וחי עם התגלות ההשגחה וקרבת ה', ושם מאיר עיקר רוח הנבואה בעסק התורה.

וכן שיר כפול מוחזק חכמה בינה, ושיר פשוט אור הכתר. שעיקרו הוא מה שהצדיק מעורר יחודא עלאה, והזה"ק מבאר את השיר בענין עשר ספירות. ובדברי רבינו הם י' חלקי העבודה, המרובע הוא ההתחלה, העליה להשגחה ונפלאות הוא שיר משולש וכפול ופשוט הוא המוחזק והרביקות בה' שע"י ההתחלה בעבודת ה' גורם נחת רוח גדול מאד, שהצדיק ממשיך שלימות המוחזק שיר כפול ושיר פשוט, וזה בוודאי שייך אצל כל אדם בכמה דרכים, זהו הניגון והשיר שיתער לעתיד. לעתיד לבא יתגלה המציאות שאין עוד מלבדו, ובכל דבר יתגלה איך הדבר הזה נעשה נחת רוח לה', והיום אנחנו ממשיכים את השיר מלעתיד לבא, כי כל דבר שאנו מכירים בו את ה' זה נמשך מלעתיד לבא, זהו התגלות השגחת ה' כמו שיהיה בימות המשיח, וכמו שהיה ביציא"מ. כעת אנו בהסתרה ועוברים שזה יתגלה עוד פעם.

אדם צריך לחיות עם אמונה שיר מרובע, שמתגדל ע"י התורה, כשזוכה לקול המוכיח הראוי, כח להוכיח את עצמו, לפי זה הוא מתחזק וגודל בעבודת ה', ובא ל'בירור המדמה'. כי כל דבר בעוה"ז שאנו עוסקים בו, יש לו כח של דמיון, מאידך יש לו ענין שכולו עבודת ה'. אמונה בהשגחה פרטית, שמשגיח בכל דבר. וזהו עיקר עבודת האדם במחשבה דיבור ומעשה בכל דברי רשות, לברר המדמה, וכן בתורה ותפילה ועבודת ה'. העיקר שהמח יברר וישג את מציאות ה' באותה בחינה של פשוט כפול משולש מרובע, שאדם מקבל את הקדושה הזאת בק"ש ובשבת ויום טוב באופן של פשוט כפול וכו' וכן מקבל בכח רבינו.

וכל זה בכח שיוצא מהתפיסה של האינפקציה הקשה שהקליפות אחזו בו ולא היה יכול לצאת משם, כלליות הענין הזה הוא קדושת חודש אלול ור"ה ויה"כ, התיקון בכל שבוע הוא כח השבת ששובר את כחות הרע של העולם, ועי"ז מתחדשים בעבודת ה'.

קיצרנו כלל המאמר הזה בצורה שיהיה מובן בלי קושיות, כדי להביך את עוצם הנפלאות שנתגלה כאן בהל' השכמת הבוקר הלכה ה' שר' נתן כאן מייסד את יסוד דרך העבודה, יסוד חיי האדם בכל יום להתחדש לפנות בוקר בתפילת שחריתך, שיהיה השחרית אצלו חידוש מעשה בראשית, להכיר את ה' מחדש, שזה עיקר הסיבה שה' ברא את העולם, שהאמונה תגדל אצל האדם, וממילא בכל יום יהיה לו אמונה בהשגחה פרטית, שזה חיים אחרים לגמרי, זהו עבודת ה'. הוא המציאות שאנו צריכים לחיות בו.

ע"י עבודת בירור המדמה יבא לתוכחה נעימה

ר' נתן בהלכה זאת מלמד אותנו להכנס לצורת חיים כאלה של השגחה ונפלאות, בתפילת שחרית לעורר את הדעת המופלאה הזו שיתגלה לעתיד לבא, כדי לזכות לכת בירור המדמה, וכל היום יברר וישלים את העולם וימשיך התגלות השיר של השגחה, וכל זה הולך ביחד עם המציאות שהאדם מוכיח את עצמו בנעימות כזה, וכן יכול להוכיח אחרים ולעזור לכל אדם, להוכיח בנעימות כזה ולהכניס בו התעוררות כזה שמחיה את הנשמה, בחי' קולך שמעתי בגן ואירא, שנופל עליו מח ויראה כזאת, ודעת כזה, בקול השופר שמעורר ומחיה את האדם.

זהו המאמר האחרון והצוואה של רבינו, הוא כח השאריתו בעולם, וכלל עצת התפילה, שבו מוזכר כלליות דרכי העבודה, ור' נתן בהלכה זאת מכניס אותנו לסדר העבודה ופנימיות החיים של האמונה בהשגחה פרטית. כל יום כשקמים בבוקר יש לנו תפקיד, לעסוק בבידור המדמה, ולחיות עם השגחה פרטית, וכך התפילה והתורה בענין אחר לגמרי, וכך יכול להתקדם יותר בעבודת ה' להוכיח עצמו בנעימות ולעלות במעלות השיר.

כי למעשה כל מה שעובר על אדם קשיים בפרנסה ובריאות, ואדם צועק למה, מתי זה יגמר, או שאדם יודע מהות המדות שלו, ונחלשה דעתו, כי זהו מציאות ניקת הקלי' ואי אפשר להתעורר לאור הדעת, כי אינו מונח בעבודת ה'. משא"כ כשיהיה מונח במציאות של בירור המדמה והשגחת ה', יוכל בקל לקבל יסורים באהבה, ולפעול ישועה בתפילה באמונה, ובאמת יושוע. אך בלי זה, אינו יודע שהוא יכול לפעול נס ופלא בגשמי ורוחני, לכן יסוד האדם להכנס בכל יום מחדש באמונה, להתעורר מהשינה בבחי' תחיית המתים וחידוש העולם כמ"ש כאן באות ב'.

תחיית המתים ע"י התעלות הניצה"ק בכל יום מחדש

(ב) וְכֵן זֶה הוּא בְּחִינַת הַתְּעוּרָרוֹת הַשְּׁנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּחִיַּת הַמֵּתִים, בְּחִינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁמְבָרְכִין בְּכָל יוֹם עַל הַתְּעוּרָרוֹת הַשְּׁנָה, 'הַמְחִיזִיר נְשָׁמוֹת לַפְּגָרִים מֵיְמֵי' כִּי עֵקֶר בְּחִינַת הַתְּעוּרָרוֹת הַשְּׁנָה נִמְשָׁךְ בְּשֶׁרְשׁוֹ מִכָּל בְּחִינַת הַתְּקוּנִים הַנִּלְ, שאנו צריכים לעשות בכל יום חידוש העולם שלעתידי, בחי' תחיית המתים שמתעלים הניצה"ק הנפולים שמתו בשבירת הכלים, ואנו מחיים את העולם ומתגלה גדולת ה' מתוך העולם, וכל יום הוא באמת יום חדש לכן מברכים בכל יום המחזיר נשמות לפגרים מתים.

כִּי הַשְּׁנָה הוּא עַל-יְדֵי הַתְּמַעֲטוֹת הַמְּחִין וּבְלִבּוּלִים שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת וְהַנְּחָשׁ הִיָּה עֵרוֹם שֶׁכְּרוּךְ אַחֵר הַמִּחַ עַל -יְדֵי חֲטָא אֲדָם הָרָאוֹן וְכוּ', שֶׁכָּל אֲדָם צָרִיךְ לְלַחֵם הַרְבֵּה עִם הַמְּחַשְׁבוֹת שֶׁבַח לְבָרָם מְאֹדִיזוֹת הַנְּחָשׁ הִיָּה עֵרוֹם וּמְחַמֵּת זֶה צָרִיכִין לְשֹׁנָה, שֶׁכְּשֶׁהַמִּחַ מִתְּבַלְבֵּל, שֶׁהוּא עַל-יְדֵי מִלְחָמָה זֹאת, אִזִּי צָרִיכִין לִישׁוֹן שֶׁהוּא נִיחָא לְמַחֲזִין וְאִזִּי סֵטְרָא אַחְרָא שְׂרִיָּא עַל יְדוּהוֹ, כִּי עֵקֶר הַתְּגַבְּרוֹתוֹ הוּא עַל-יְדֵי הַסְּתַלְקוֹת הַמְּחִין כְּנִלְ וְאִזִּי עֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַבַּעַל כַּת הַנִּלְ שִׁיכּוֹל לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלָּה בְּבְחִינַת דִּין וְכוּ', שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מוֹצִיא כָּל הַדַּעַת וְהַמְּחִין וְכוּ' מֵהַסֵּטְרָא אַחְרָא וְנִתְגַּלּוּ מִיְמֵי הַדַּעַת בְּחִינַת כִּי מְלָאָה הָאֶרֶץ דְּעָה כְּמִים לִים מְכֻסִּים וְכוּ', שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַתְּעוּרָרוֹת הַשְּׁנָה עַל-יְדֵי שֶׁהוֹצִיאוּ הַדַּעַת מֵהַסֵּטְרָא אַחְרָא וְחָזַר לְמִקְוָמוֹ בְּהַתְּחַדְּשׁוֹת נִפְלָא בְּבְחִינַת חֲרָשִׁים לְפָקְרִים וְכוּ'

ר' נתן מבאר שבחי' השינה שבכל יום הוא שאדם שוכח את כל דרך העבודה הנ"ל, הלך לישון ושכח, ומתגבר ערמימיות המדמה של הנחש, וצריך להתגבר מאד להתחיל מחדש לברר עצמו לחיות עם אמונה ודעת, זהו מציאות עבודת ה' להתגבר מחדש על כל ההרחקות וחלישות הדעת, ולעבור עליהם ולהתחדש. כך רבינו רוצה שנחיה.

תיקון השינה ע"י קשעה"מ שבוה מתקן הברית ומוציא כל הניצה"ק שבכל

ואמנם בתחילה צריך לישון, כשיש בלבולים צריך נייחא למחזין. אך יש מלחמה גדולה לשמוע בקול הצדיק, להתחבר לבעל הכח, לציית לרבינו לעשות התבודדות גם כשלא מבין

ליקוטי הלכות ח"א דף ט"ז ט"ז עמוד א' השכמת הבוקר ה' אות א-ו

למה, ולהתקשר לבעל כח הגדול, כי זה התיקון הוא ע"י כח הצדיק שמתפלל תפילה בבחי' דין ומוציא כל הדעת מהסט"א, ומלאה הארץ רעה את ה', שזהו התעוררות השינה, שמוציא הדעת מהסט"א. ועי"ז מתחדש וחוזר לאמונה ודעת, ומקבל כח מה שהיה עד עכשיו וכל מה שהמח נפל.

ועל-כן עקר תקון השנה הוא על-ידי קריאת שמע שעל המטה שצריכין לקרותה בכונה גדולה כמו שפתוב בכונת האר"י ז"ל, כי קריאת שמע שעל המטה הוא בחינת תפלה, בבחינת דין, כמו שאמרנו רבותינו וזכרונם לברכה (ברכות ה'), כל הקורא קריאת שמע על מטתו פאלו אוהו חרב פיפיות בידו והעקר לקשר עצמו לצדיקי הדור, בחינת בעלי כח הנ"ל שיכולים להתפלל תפלה בבחינת דין

כנודע מהארז"ל שק"ש שעל המטה יש לו כח לתקן הברית, חרב פיפיות בידם, לחתוך הקלי' ולהתרבק באמונה גם בשינה, ועי"ז להעלות כל מה שנפל, והעיקר שצריך לקרוא ק"ש של הארז"ל בהתעוררות והתקשרות לצדיק, להחזיר כל מה שהסט"א גנבה היום מנפשו, בזה יוכל לברר אלו הניצה"ק, ע"י אמונה בגבורה חזקה שמקבל עול מלכות שמים ברגעים האלה של ק"ש שעל המטה במסירות נפש, בזה נמשך עלינו כח הצדיק הבעל כח שממשיך עלינו המוחין של ק"ש, י מיני נגינה.

ועל-ידי זה יוכל להתגבר לקום בחצות, כי עקר קימת חצות הוא על-ידי פת הצדיקים הנ"ל שיכולים להתפלל התפלה בבחינת דין שמשם נמשך ההוא שלהובא דאשא דבטש בגרפוחי דתרנגולא וכו' (זוהר ויקרא דף כ"ז), שהוא בחינת גבורות שעל-ידי זה קמים בחצות ומקוננים על חרבן בית המקדש וכל הקינות הם בבחינת תפלה, בבחינת דין, כי בכיה וקינות הם בחינת דינים, על-כן טוענים שם הרבה עם השם יתברך ועושים פלילות עמו יתברך, כמו שכתוב (ישעיה ס"ג), "למה תתענו ה' מדרכיד תקשיח לבנו מיראתך וכו' אייה קנאתך וגבורתיך המון מעיד ורחמיך אלי התאפקו" וכן הרבה

תיקון חצות הוא תפילה בבחי' דין שמדברים בלשון של טענות 'למה'

כלל הענין שהקימה בחצות הוא בכח וגבורה, והוא בחי' ר"ה לשבר ראשי תנינים, לשבר הקליפות שבאותו יום בכח התרנגול השכוי, סוד כח הבינה שמתעורר בכח הצדיק שמתפלל בבחי' דין. וזהו תוכחה שמחיה, להבחין בין יום ובין לילה.

ואז מתאבלים על בית המקדש בבחי' קינות על הגלות המר, שהוא תפילה בבחי' דין. כי יש מצב שיכולים להתפלל פשוט בראוי, ויש מצב שאי אפשר להתפלל פשוט, וצועקים, מה קרה פה, איזה הסתרה זאת, אחד שותק ומשאיר את מצבו ככה, אין לו כח לצעוק. השני מתגבר, בוודאי לא יכול להיות ככה, לכל הפחות אני אצעק, או אעשה את עצמי כאילו אני צועק. זהו תפילה בחי' דין, אפי' שלא יפה ככה לדבר עם ה', זהו ענין תפילה בחי' דין, אני צועק מכל מקום שאני שם, אז ממשיך התיקון שיוצא מסתימת בליעתו אצל הנחש, והוא הכח המופלא של הצדיק שע"ז הוא ממשיך מוחין וקדושה, הוא גם בונה את המקום הזה שנפל ומוציא משם כל הניצה"ק שנפלו.

וזה שאומרים אחר כך בתיקון לאה, (תהלים כ"ד), "ויבא מלך הכבוד וכו'" פי על-ידי התפלה

בחיינת דין הנ"ל שהוא תקון המוח, בחיינת התעוררות השנה פנ"ל, על-ידי זה מוציאים מהסטרן אחרת כל הדעת וכל הרחמנות וכל הנפשות והנצוצות שבלע וכו' עד שעושין פעלי תשובה וגרים וכו', שזהו בחיינת מה שכתוב בפונות שבחצות לילה הראשון בעת השנה אזי בחיינת המלכות יורדת בעולמות התחתונים, בעמקי הקלפות, לברר ולהעלות משם כל הנפשות והנצוצות שנפלו וירדו לשם וכו', עד שבחצות לילה היא שואגת פא"ל תערג וכו', הינו כל הנ"ל פי הכל נעשה על-ידי עבודת הצדיקים פעלי פת הנ"ל, שהם בבחינת (שם ק"ג) גבורי כח עושי דברו וכו' ועל-ידי אלו הנפשות וכו' שעולין, על-ידי זה נתרבה כבודו יתברך מאד וכו'

בלילה הוא מציאות הירידה, כל אחד בחי' הירידה שלו, שאינו הולך בדרך הפשוט בעבודת ה', כל אחד מסתבך באופן אחר ונופל, אך ע"י כל הנ"ל נתרבה כבודו יתברך, ומתחיל לחשוב מהשי"ת, וזהו עיקר התגלות כבודו.

ועל-כן אומרים תכף אחר הקינות שהם בבחינת התפלה בבחינת דין פנ"ל, אומרים אחר כך (שם כ"ד), "שאו שערים ראשיכם וכו' ויבא מלך הכבוד וכו'" פי אז עקר התגלות כבודו על-ידי שקמים בחצות על-ידי ההוא שלהובא דאשא דבטש בגרפוי דתרנגולא וכו' ואומרים הקינות על חרבן בית המקדש, שכל זה נמשך מהתפלה בבחינת דין של פעל פת הנ"ל שעל-ידי כל זה מתרבה ומתגדל כבודו יתברך ועל-כן מתפללין אז על זה הרבה 'ויבא מלך הכבוד' כמה פעמים וזהו, "מי זה מלך הכבוד וכו'" שאין לו פרוש כלל מהו ענין השאלה הזאת? ומי הוא השואל? ומי הוא המשיב? אך הכל הוא ענין הנ"ל שהסטרן אחרת, בחיינת הנחש היה ערום, מתגבר בכל פעם מאד להעלים ולהסתיר כבודו יתברך על-ידי שרוצה לינק מהדעת ומתגבר בתאוה הנ"ל ומבטל ומבלבל התפלה, שאדם מתבלבל ממחלוקות וספיקות ועוזב את עבודת ה', שוכח מידיעת ההשגחה ובירור המדמה. והיצר הרע רוצה לבלוע הדעת ח"ו, וכך מתבטל התפילה, כי הוא מלא תאוות וירידות יחד עם מוסר ששובר אותו יותר, וכו' שכל זה הוא בחיינת העלמת כבודו יתברך, פי כמו שעל-ידי התקון הנ"ל שמוציאים מהסטרן אחרת חיותה וכו' נתרבה ונתגדל כבודו יתברך, כן להפך ח"ו, כשהיה הם מתגברין היה מתעלם כבודו יתברך.

הנחש והקליפות שואלים מי זה מלך הכבוד, האם יש עדיין דרך לאחוז באור הדעת בזה העולם?

ועל-כן אחר חצות שמתחילין לעסק בתקון הנ"ל על-ידי גבורי פת הנ"ל, אזי אומרים, "שאו שערים ראשיכם והנשא פתחי עולם", שהם השערים והפתחים של הבית המקדש, שהם בחיינת השערים והפתחים שברעת האדם, שכלם יהיו נפתחין, ויבא בהם מלך הכבוד שיתגלה אלקותו וכבודו בעולם בכלל ובפרטיות במח ובלב כל האדם, שכלם יפירו וידעו את כבודו יתברך ואזי תכף שואל מי ששואל, שהם המחשבות הרעות והזרות שבלב האדם היאוש שעומד בצד הנמשכין ממקום שנמשכין מיניקת הבע"ד מבחינת (בראשית ג') והנחש היה ערום הנ"ל, שפתה לאדם והיה ולכל הפרוכים אחריו ח"ו, כמו שכתוב בזה הקדוש (בראשית דף נב), וי לחויה קדמא דקטייל לאדם ולכל דרין דאתין אבתריה כל דור ודור, אנשים פשוט לא חיים, מתים מהלכים, והם שואלים בחוצפה (תהלים כד), "מי זה מלך הכבוד", כי נדמה להם שכבר העלימו כבודו לגמרי עד שאי אפשר לגלותו שיבא בדתנו ובלבנו ובכל העולם. הנחש חושב שכבר אין סיכוי יחשוב על בירור המדמה ועל השגחת השם, מי אחוז מזה בכלל בעולם? ואולי קצת הצעירים נכנסים לאמונה, אבל להכנס ברכי העבודה שיר מרובע משולש כפול ופשוט,

ליקוטי הלכות ח"א דף ט"ו ט"ז עמוד א' השכמת הבוקר ה' אות א-ו

זה הרי לא שייך היום, כך שואל הנחש.

בכח הצדיק גבור החיל, והנכללים בגבורתו, נתגלה כבודו לעין כל

וְאִז מְשִׁיבֵין לְהֶם מִיָּד ה' עֲזוּז וְגִבּוֹר ה' גְּבוֹר מִלְחָמָה, 'עֲזוּז וְגִבּוֹר' דִּיקָא, 'גְּבוֹר מִלְחָמָה' דִּיקָא, שְׁמַזְבְּרִין עֲתָה רַק תְּקַף גְּבוּרָתוֹ וְעֲזוּזוֹ, כִּי כְשֵׁשׁ שַׁפְעָה הַחֹסֵד, אִזִּי עֹבֶרֶת ה' הִיא בְנַעֲמוֹת גְּדוּלָּה, אֶךְ כְּשֶׁצְּרִיךְ לְתַנּוֹן בְּחַי' הַדִּין שֶׁל חוֹדֶשׁ תְּשׁוּרִי, צְרִיךְ גְּבוּרָה וְעֲזוּז, לְהַכְנִיעַ אֶת הָרַע וְלְהַמְשִׁיךְ סְלִיחָה וּמַחִילָה וּרְחֻמִּים, וְזֶהוּ כַח הַצְּדִיקִים הַמוֹפְלָגִים בְּמַעֲלָה מְאֹד, שִׁיכּוּלִים לְבַטֵּל דִּין קֶשֶׁה מְאֹד, וּלְשַׁבֵּר רֵאשִׁי תְּנִינִים, בְּחַי' מֵטָה מֵשָׁה וּפְיַנְחָס. שֶׁזֶהוּ גְבוּרָה וְעֲזוּז שֶׁל כַח הַצְּדִיק שֶׁהוּא גְבוֹר מִלְחָמָה. הֵינּוּ בְּחִינַת גְּבוּרוֹת וְתוֹקֵף הַתְּפִלָּה, בְּבַחֲנֵינָה דִּין וְגְבוּרָה הַנִּלְשָׁל שֶׁל הַבְּעָלִי כַח כְּנִלְשָׁה מוֹסִיפִין כַּח גְּבוּרָה שֶׁל מַעֲלָה, כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָּהּ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שֵׁם קַח), "בְּאֱלֹהִים נַעֲשֶׂה חֵיל" הֵינּוּ שְׁעַל-יָדֵי עֲזוּז גְבוּרַת הַתְּפִלָּה הַנִּלְשָׁל, עַל-יָדֵי זֶה עָקַר גְּבוּרַת הַמִּלְחָמָה בְּחִינַת ר' גְּבוֹר מִלְחָמָה, שְׁעַל-יָדֵי זֶה מוֹצִיאִין מֵהַסְּטֵרָא אַחֲרָא כָּל חַיּוֹתָהּ, כָּל הַנְּפָשׁוֹת וְכוּ', שְׁעַל-יָדֵי זֶה מְתַרְבֶּה וּמְתַגְדֵּל וּמְתַגְלֶה כְּבוֹדוֹ יִתְפָּרֵךְ מְאֹד לְעֵין כָּל וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים תְּכַף אַחַר כָּךְ עוֹד הַפַּעַם 'וַיְבֹא מִלֶּךְ הַכְּבוֹד', עַד שְׁמִסְיָמִין בְּפִרוּשׁ, 'ה' צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סְלָה' כִּי בּוֹדָאֵי יִגְמֹר אֶת שְׁלוֹ וְיִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ לְעֵין כָּל וְהַכֵּל עַל-יָדֵי בְּחִינַת עֲזוּז וְגִבּוֹר וְכוּ', עַל-יָדֵי הַתְּפִלָּה בְּבַחֲנֵינָה דִּין וְגְבוּרָה הַנִּלְשָׁל:

כִּי הַקַּב"ה בּוֹדָאֵי יִגְמֹר אֶת שְׁלוֹ בְּכַח הַתְּפִלָּה בְּבַחֲנֵי דִּין, וְכֵן אֲצִלְנוּ הוּא כַח הַהִתְקַרְבוֹת לְרַבִּיהִ"ק, לְהַרְבוֹת בַּהֲתַבּוֹדוֹת בְּכָל יוֹם, אַפִּי כְּשֶׁאֵין דִּיבּוּרִים, וְאֵין הַתְּעוֹרְרוֹת, בְּחַי' ק"ש שְׁעַל הַמִּיטָה גַם כְּשֶׁאֵין כַּח, לַעֲשׂוֹת מַה שְׁאִפְשֵׁר, לַצְּעוֹק לֵה' בַּחֲצוֹת לְהַתְּאָבֵל עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְלְהַתְּחִיל מַחֲדָשׁ, וּבַעֲיַקֵּר ע"י שְׁנוּסַעִים לְרַבִּיהִ"ק עַל רֵאשׁ הַשְּׁנָה.

בירוד המדמה - לא להמשך אחר היצוניות הדבר, אלא לראות שם את השי"ת

ג) וְעַל-יָדֵי הַכְּבוֹד נִמְשָׁךְ נְבוּאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתּוֹרָה שְׁפִלּוֹל מִכָּל הַעֲשָׂרָה מְדַרְגּוֹת שֶׁל נְבוּאָה וְכוּ', שְׁעַל-יָדֵי זֶה מְתַבָּרֵר הַמְּדוּמָה, שְׁעַל-יָדֵי זֶה עָקַר הַתְּגַלּוֹת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה

כִּי עֲשָׂרָה מִיְּנֵי נְגִינָה אֵינֶם דּוּקָא עֲנִין שֶׁל נִיגוֹן, אֲלֵא הַמְּשַׁכֵּת שַׁפְעָה הַמוֹחֵץ כְּמִבּוּאָר בְּזֵה"ק שֶׁבַק"ש נִמְשָׁךְ פְּשוּט כְּפּוֹל מְשׁוּלֵשׁ מְרוּבַע, וְהַכֵּל מִבּוּאָר הֵיטֵב בְּלִי שׁוּם סַפְקוֹת, שַׁפְעָה הַרְעַת הוּא הַתּוֹרָה, גַּמ' שׁו"ע מְדַרְשׁ זֵה"ק סְפָרֵי הַצְּדִיקִים וְדַבְרֵי רִבִּינוּ, שֵׁם שׁוֹרָה הָרוּחַ נְבוּאָה, הַהִתְחַלָּה בְּשִׁיר מְרוּבַע, וְעוֹלָה לְשִׁיר מְשׁוּלֵשׁ, וְכַךְ נִתְגַּלָּה הַכְּבוֹד וּיּוֹצֵאִים הַנִּיצוּחַ"ק וְנִתְגַּלָּה מִיָּם רַבִּים וְרוּחַ נְבוּאָה, וְעִי"ז מְתַבָּרֵר הַמְּדוּמָה. כִּי אִדָּם מִקְבֵּל כַּח לְהַתְּגַבֵּר עַל הַמְּדוּמָה. לְבַרֵּר אֶת דַּעְתוֹ שֶׁבַכֵּל דַּבֵּר לֹא יִמְשָׁךְ אַחַר הַחִיצוֹנִיּוֹת שֶׁל הַדְּבַר, אֲלֵא יִרְאֶה שֵׁם אֶת הַשִּׁי"ת, וְהוּא ע"י מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל תּוֹרָה שְׁבוּזָה מִתְּגַלָּה הָאֲמוּנָה הַקַּב"ה, בְּכַלְלִיּוֹת שִׁיבִין צְרִיךְ לְבַרֵּר הַמַּחֲשָׁבוֹת הַמְּבוֹלְבָלִים, לְחַשׁוֹב עַל ה', וּבְכָל מַעֲשֵׂה בְּרַבְרֵי הַרְשׁוֹת יֵשׁ עֲבוּדָה שֶׁל בִּירוּד הַמְּדוּמָה.

זֶהוּ כִּלְל עֹבֶרֶת ה', קַמִּים בַּחֲצוֹת וּבְכוּכִים לְצֵאת מֵאֲחִיזַת הָרַע, וּמְגַדִּלִים הַרְעַת בְּשִׁיר מְרוּבַע וּמְשׁוּלֵשׁ, וְהַתּוֹרָה הוּא הַמְּשַׁכֵּת רוּחַ נְבוּאָה, עוֹזֵר לְאִדָּם מְאֹד מְאֹד שְׁעִי"ז מֵאֲמִין בְּהַשִּׁי"ת כְּמוֹ צְרִיךְ שְׁאֵין עוֹד מְלַבְדּוֹ ית', וְהוּא מַחֲדָשׁ אֶת הָעוֹלָם בְּכָל רֵגַע, וְה' רוֹצֵה אֶת הָעוֹלָם, וְלִמָּה הוּא רוֹצֵה, כִּי הוּא רוֹצֵה שְׁאֵין יָכִיר בּוֹ בְּכָל רֵגַע. וְכֵן יִסְתַּכֵּל עַל חַיִּים שְׁלוֹ וְעַל מְצִיאוֹת הַבְּרִיאָה כְּרֹאֵי, וּמִיד חוֹזֵר וְתְּפִלָּה לְעַבּוֹד אֶת ה' בְּחַיִּים אֲמִיתִיִּים, לְחַיּוֹת הַשְּׁגָחָה וּנְפִלְאוֹת, וּבִזְהָ פּוֹעֵל

ניסים ונפלאות.

ענין עסק התורה לפנות בוקר

וזהו בחינת עסק התורה שצריכין לעסק אחר חצות, שאז עקר הזמן המבחר לעסק בתורה, כמובא פי עסק התורה אז זה בחינת המשכת רוח נבואה הנ"ל, כי כל המדרגות של נבואה כלולים בתורה כנ"ל ועל-ידי התורה, בחינת נבואה, זוכין לאמונת חידוש העולם, שעל-ידי זה זוכין לבחינת חידוש העולם של לעתיד, שהוא בחינת (תהלים צ"ב) להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות, בחינת (איכה ג') חרשים לבקרים רבה אמונתך וכו', כמו שמבאר שם

כי הגרלת המוח הוא ע"י עסק התורה לאחר חצות, בכח שהתחזק בגבורה בחצות הלילה, זוכה להגדיל רוח הנבואה בכח התורה, וחי עם חידוש העולם, שזה לא רק רעיון אחד, אלא אלפי רעיונות בכל דבר רשות, בכל פחד וצרה, מאמין בהשגחה פרטית ועוסק בתפילה, ומצפה לניסים ונפלאות שיעשה עמו ה', ומורה ומהלל, וגם התוכחה היא כולה נעימות.

וזה נעשה בכל יום, כי אור הבקר בוקע וזורח בכל יום אחר חשפת לילה על-ידי כל התקונים הנ"ל, כי כמו שהוא בכלליות בענין חידוש העולם שנקרא יום שנמשך על-ידי תקון האמונה בלילה בגלות שהומה ללילה, שעל-ידי שישאל מחזקין את עצמן באמונה בתקוף חשפת לילה שהוא הגלות והכל בכח הצדיקי אמת, בעלי כח הנ"ל על-ידי זה זוכין לחידוש העולם וכו' כנ"ל וכמו כן נעשה בפרטיות בכל יום שעל-ידי התקונים הנ"ל שממשיכין על-ידי קימת חצות ועסק התורה אז וכו', שעל-ידי זה מתרבה כבודו וזוכין לאמונה, עד שעולה יותר לשיר כפול, שנמשך חידוש העולם רלעתי, שאור הרעת מאיר גם היום. על-ידי זה מאיר אור הבקר, שהוא בחינת חידוש העולם, והוא נעשה אדם חרש, הבוקר בוקע וזורח בגשמיות בכל יום מחדש, להראות שהבריאה יחד עם האדם, הכל מתחדש, ואינו אותו אדם של אתמול כלל, כל היום כולו יש עבודה חדשה בכל דרכיו, להכיר מציאות השם מחדש שהוא בחינת בקר שמשמש נמשך אור בקר בכל יום, שכל זה הוא בחינת להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות, בחינת חרשים לבקרים רבה אמונתך שנאמר על חידוש העולם וכפשוטו נאמר על לילה ובקר ממש, כי שניהם אחד וכנ"ל וכל אחד מיישראל כפי מה שזכה להתקרב לצדיק האמת הבעל כח הנ"ל ולעסק בכחו בתקונים הנ"ל לקום בחצות וכו' כנ"ל, כמו-כן יזכה לאור בקר, לבחינת חידוש העולם ואז יגיד חסדו וטובו יתברך שגמל עמו וכו', בחינת להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות וכו' כנ"ל: וכך ירבה בכל יום בתודה והודאה לה' כל היום בקרבת אלקים, להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות.

כלליות דרכי יסודות החיים כלולים בד' חלקי השיר

לאחר שגילה לנו יסודות חיים מציאות העבודה מול ירירת האדם שאינו יודע איך לחשוב מחידוש העולם, לראות תמיד איך ה' מחדש את העולם, שכל דברי הזה"ק והבעש"ט מלמדים לנו שזה כל העבודה, לברר המדמה, שאין זה ענין פשוט כלל, אלא בכל מצוה ומצוה, העיקר הוא לחשוב להמליך את ה'. וכל מה שעושה, חושב שה' לברו נמצא. וכך הוא מדבר להשי"ת וחושב על השגחה פרטית, ומקבל את הכל באהבה ומקווה לכל הישועות, בדרך של ניסים ונפלאות, וחי בתוך מציאות של השגחה פרטית.

ליקוטי הלכות ח"א דף ט"ו ט"ז עמוד א' השכמת הבוקר ה' אות א-ו

זהו מציאות לימוד התורה לשמה, והוא מציאות קיום מצוה עם השגחה, והוא מציאות בירור המדמה בכל דברי הרשות, להוריד הרע של הדבר ולהעלות את הטוב, שזה דרך ששייך לכל אחד בתכלית התמימות ופשיטות, ועי"ז בא להתפלל שחרית מנחה ערבית בדביקות והתעוררות. כשאומר יוצר אור ובורא חושך, זה החיות שלו, על זה הוא חי, כל המציאות שלו זה ברוך שאמר והיה העולם. לזה הוא כוסף, גדול ה' ומהולל מאד, וכך מתנגן בו רוח נבואה חרש, ומוחזק חרשים והולך בדרגות שיש בעבודת ה', מרובע משולש כפול ופשוט, וכל היום חי עם אמונה, ומקבל באהבה גמורה את ההשגחה, ולא מסתכל על העולם כדרך אנשים שחושבים מעצמם, למה עובר עלי דוקא, אלא מהפך הכל לעבודת ה', ומורה ומהלל תמיד.

מנגד זה יש נפילה ע"י התנגדות ובלבולים ודעות, שלא יודעים את הדעת של הרבי, אדם נופל בנקל כשמישהו בלבב אותו, וחי בלי ה', אין לו תפילה, יש לו פגם המוחזק ולא יכול להתפלל בגלל זה, לכן צריך תיקון המח והדעת, שהנחש והיצר הרע ינק ממנו הרבה, ומונח בקליפות ומאד מסובך, ועי"ז אפי' שמוכיח את עצמו, כל תוכחה שוברת אותו תמיד, עגמ"ח וחלישות הדעת. איך יוצאים מזה?

ר' נתן מבאר כאן שזהו עיקר עבודתינו בכל יום ויום להתחדש בעבודת ה', בכח הר"ה של רבינו, תיקוני הצדיק שמתפלל תפילה בבחי' דין, להמתיק הדינים הקשים, לבטל הגזירות מעלינו, ולבטל יניקת הקליפות הקשה, עד שהניצה"ק חוזרים אל הקדושה, והדין מתבטל, כי הצדיק שיבר ראשי תנינים על המים. ר' נתן ביאר שכל זה נעשה בכל יום ע"י האבילות בתיקון חצות. ובהמשך מגלה איך נמשך שיר חרש על האדם עי"ז.

בכח הצדיקים גבורי הכח נתעורר שיר נפלאות שלעתיד

ד) ועל-ידי זה נמשך השיר חרש הנ"ל בחינת (תהלים צח) מזמור שירו לה' שיר חרש פי נפלאות עשה וכו' זה השיר נקרא שיר יתמא, הוא השיר שיתער לעתיד, שאז יתבטלו הקליפות והעולמות יתחדשו, ויהיה תיקון המלכות בשלימות, כי יתבטל יניקת הרע לגמרי, ותתרומם הקדושה מחרש, ומשם כל השירות ותשבחות שאומרים בבקר בתפלת שחרית, בכל קטע וקטע שבפסוקי דזמרא וברכת יוצר, וכן בתפילת ערבית והתבודדות, הכל הוא שיר שיתער לעתיד, שזהו ענין המשכת המוחזק, לעתיד זה יהיה בשלימות, כשיבא משיח, ונמשך מזה מעין גם היום. פי כל השירות ותשבחות של עכשיו נמשכין מקול השיר שיתער לעתיד. וזה בחינת (איוב לח) ברוך יחד ככבי בקר, בחינת הרנות והתשבחות שנתעוררין בכל יום בבקר שנמשך מהבקר של לעתיד שהוא בחינת חרוש העולם וכו' שנמשך על-ידי התפלה בבחינת דין פנ"ל ולכן כל הבריאה מזמרת שירה נפלאה לה, וכ"ש כשנזכה להכיר חידוש מעשה בראשית, אין טבע כלל, ה' עושה הכל ברגע זה מתוך האין המוחלט כרי שאני יכיר בו בהכרה חרשה מתוך בירור המדמה. וזהו (שם), "ויירעו כל בני אלהים" פי כל זה נמשך על-ידי בחינת בני אלהים, שהוא בחינת דין וגבורה דקדושה, הינו על-ידי הצדיקים גבורי כח הנ"ל שייכולים להתפלל תפלה בבחינת דין, שעל-ידי זה נתעורר השיר של לעתיד שמשם הוא בחינת ברוך יחד ככבי בקר וכו': כשנמתק הדין ע"י גבורה דקדושה והבחירה שלך, עי"ז מתעורר שיר וניגון, בכח רביה"ק שיש לו גבורה גדולה, במה שאנו נכללים בגבורתו בהתבודדות גם כשאין מוחזק, וכן ע"י מה שצריך ליסוע לבינו לר"ה, ולהתעורר בכל לילה בגבורה בחצות, לעורר תפילה בחי' דין של הבעל כח, בזה יתעורר הניגון שלעתיד.

אשרי מי שיש לו חלק בהתגברות הגדול לעורר את הניגון בכח הצדיקים

ה' וְזֶהוּ, יִתְגַבֵּר בְּאֵרֵי לְעֹמֵד בְּבִקְרָא וְכוּ' יִתְגַבֵּר דְּיִקְא, כִּי צְרִיךְ הַתְּגַבְרוּת גְּדוֹל לְזֶה, בְּהַתְּגַבְרוּת גְּדוֹל לְהֵאמֵן שְׁבוּדָאֵי אֵינוֹ סֹתֵם הַמַּצֵּב שְׁלֵי כֵּאֵן, ה' בּוּדָאֵי יַעֲזוֹר לִי. כִּי עֵקֶר הַתְּעוֹרְרוֹת הַשְּׁנֵה נִמְשָׁךְ מִגְּבוּרוֹת מִבְּחִינַת הַתְּפִלָּה, בְּחִינַת דִּין שֶׁל הַבְּעַל פֶּת כַּנֶּ"ל. וְזֶה שֶׁיֵּשׂה הוּא מְעוֹרֵר הַשַּׁחַר, בְּחִינַת (תהלים נז) עוֹרָה כְּבוֹדֵי עוֹרָה הַנֶּבֶל וְכִנּוֹר אֲעִירָה שָׁחַר, הֵינּוּ לְעוֹרֵר הַנְּגוּן הַנֶּ"ל שְׁמִזְמֵרֵת אֵילַת הַשַּׁחַר בְּבִקְרָא עַל-יְדֵי פֶת הַצְּדִיקִים הַנֶּ"ל, עַל-יְדֵי שֶׁהֵם מְגַלִּים כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרְךָ, שֶׁהוּא בְּחִינַת עוֹרָה כְּבוֹדֵי עוֹרָה הַנֶּבֶל וְכִנּוֹר אֲעִירָה שָׁחַר, אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁרֵי מִי שֵׁישׁ לוֹ חֵלֶק בְּזֶה. וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת לְצְדִיקֵי אָמֵת בְּאָמֵת לְאָמֵתוֹ בְּשִׁבִיל כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרְךָ, לֹא בְּשִׁבִיל כְּבוֹד עַצְמוֹ, ח"ו:

אשרי אשרי מי שיש לו חלק בזה, בגבורות וקדושה להתחבר לצדיק, ולהוכיח את עצמו בנעימות להתקדם, ולהתגבר לקום בחצות, ולעסוק בהתבודדות גם כשאין דיבורים ואין מוחין, כי היצר הרע בולע, אבל אני עושה את שלי, וכן לעסוק בתורה ולומד ספרי רבינו גם כשאין חשק, וכן לסבול ענין המחלוקת על ענין רביה"ק, שכל זה נכלל בהתפילה בבחי' דין, בהתגברות וקדושה, שעי"ז נתגלה בלב יראי ה' הניגון של אילת השחר, ניגון מתוק של עבודת ה'. ואשרי מי שיש לו חלק בזה.

לא להתקרב לרביה"ק לכבוד עצמו ח"ו

וכאן ר' נתן הזכיר דבר פלא, וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת לְצְדִיקֵי אָמֵת בְּאָמֵתוֹ בְּשִׁבִיל כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרְךָ, לֹא בְּשִׁבִיל כְּבוֹד עַצְמוֹ, ח"ו: כִּי יֵשׁ אִדָּם שֶׁמִּתְקַרֵּב לְרַבֵּינוּ כִּי כָּבֵר יֵשׁ לוֹ מִשְׁפַּחַה בְּבֵרְסֵלֵב, וְזֶה הַמְּקוֹם שֶׁלּוֹ, הוּא מְסוּדֵר שֵׁם בַּמְּקוֹם מְכֻבָּד קֶצֶת. לָמָּה הוּא מְזַכֵּיר אֵת זֶה כֵּאֵן, כִּי כָל עֵנִין הַתְּגִלוֹת הָאֲמוּנָה הוּא לְצֵאת מִנְפִילָה זֹאת שֶׁמִּתְקַרֵּב לְרַבֵּינוּ לְכַבּוֹד עַצְמוֹ, וַיִּבְרוֹק אִם הוּא יִכּוֹל לְהוֹכִיחַ אֵת עַצְמוֹ בְּהַתְּבוּדוֹת אֲמִיתִית, לְהַתְּעוֹרֵר מֵהַ יְהִיָּה עִם כְּבוֹד ה'. וְשֵׁם עֵיקֶר הַהַתְּגַבְרוֹת שִׁיצָא מְכֻבּוֹד, תַּעֲשֶׂה מִשְׁהוֹ לְצֵאת מִהַכְּבוֹד עַצְמָךְ, וְאֵי יְהִיָּה שֵׁם כְּבוֹד ה' בְּאֵמֶת.

בנטילת ידיים שחרית אנו מטהרים הידיים שמעלים ומבררים את הבריא

וְזֶה בְּחִינַת נְטִילַת יָדַיִם שְׁחָרִית כְּשֶׁקָּם מִשִּׁנְתּוֹ, כִּי הַמַּיִם טְהוֹרִים שֶׁל הַנְּטִילָה נִמְשָׁכִין עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת הַדַּעַת שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה בְּבְּחִינַת דִּין הַנֶּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת (ישעיה יא) כִּי מִלְּאָה הָאָרֶץ דַּעָה אֵת ה' כַּמַּיִם לִים מְכַסִּים וְכוּ' וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִין הַמַּיִם הָאֵלוֹ שֶׁל הַנְּטִילָה כְּשֶׁקָּם מִשִּׁנְתּוֹ. וְעַל-כֵּן צְרִיךְ לְטוֹל אֵת הַיָּדַיִם דְּיִקְא, כִּי עֵקֶר הַכֹּחַ וְהַחֲזִיק צְרִיכִין לִיתֵן לְהַיָּדַיִם כִּי שֶׁהֵם יִתְגַבְּרוּ עַל הַעֲקֵב דְּסִטְרָא אַחְרָא, בְּבְּחִינַת וְיָדוֹ אוֹחֲזֵת בְּעֵקֶב עֵשׂוֹ וְיָדוֹ דְּיִקְא, כִּי עֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הָאֲמוּנָה בְּחֻדוֹשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת יָדַיִם, בְּחִינַת (ישעיה מח) אֵף יְדֵי יְסֻדָּה אֶרֶץ וַיִּמְיָנִי וְכוּ' וְעַל-כֵּן נִקְרָאת הָאֲמוּנָה, בְּחִינַת יָדַיִם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שמות יז) "וַיְהִי יְדֵי אֲמוּנָה וְכוּ'" כִּי עֵקֶר הָאֲמוּנָה לְהֵאמֵן בְּהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ שֶׁבְּרָא הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאֵין, בְּחִינַת יָדַיִם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב, "אֵף יְדֵי יְסֻדָּה אֶרֶץ וַיִּמְיָנִי וְכוּ'" וְלֵהֵאמֵן בְּהַתְּוֹרָה וּמִצְוֹת מַעֲשִׂוֹת שְׁצָרִיכִין לְעֲשׂוֹת בְּיָדַיִם וְעַל-יְדֵי זֶה זוֹכֵין לְהַנְּגוּן הַנֶּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת יָדַיִם, בְּחִינַת (שמואל טז) וַגַּן בִּידוֹ וְטוֹב לָךְ וְעַל-יְדֵי כָל זֶה מְקַבְּלִין כֹּחַ יְדֵי יַעֲקֹב לְהַכְּנִיעַ עֲקֵב עֵשׂוֹ בְּבְּחִינַת וְיָדוֹ אוֹחֲזֵת בְּעֵקֶב עֵשׂוֹ וְיָדוֹ דְּיִקְא כַּנֶּ"ל וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי מִימֵי הַדַּעַת שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבְּעַל פֶּת הַנֶּ"ל שֶׁבָּהֶם אָנוּ מְטַהְרִין אֵת הַיָּדַיִם אַחֵר הַשְּׁנָה וְעַל-כֵּן מְטַהְרִין אֵת הַיָּדַיִם דְּיִקְא וְכוּ' וְכַנֶּ"ל:

ליקוטי הלכות ח"א דף ט"ו ט"ז עמוד א' השכמת הבוקר ה' אות א-ו

כי י' האצבעות הם י' מיני נגינה שאנו מרימים דברי העולם שבמזמרה חזרה לה', לכן צריך לטהר הידיים להוריד מהם הקליפות, ועי"ז יוצאים מים רבים ורוח נבואה, כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים, ולכן מברכין על נטילת ידיים, לברך על בירור המזמרה ויציאת מהטעות של העולם. ועי"ז מתגברים על עקב עשוי שהם הירידות שיש בכל יום ע"י שמתגשם באכילה ושתייה, בכח האומנה והתפילה אוהז ומבטל עקב עשוי, ויכול לחזור להאמין שה' עושה הכל יש מאין. ידיים הוא בחי' שיר משולש, וניגן בידו וטוב לך, ועי"ז נמשך עליו מוח עליון יותר ויותר.

וזוהו ההתגברות לעמוד בבוקר, שע"ז נעשה שויתי ה' לנגדי תמיד, וכמוכן גם ענין אשר יצר שהוא עיקר התגלות פלאות ה', פלאות נוראות, רופא כל בשר ומפליא לעשות, ואלקי נשמה הוא תחיית המתים והתעוררות השינה כנ"ל, הרי כלול בזה כל סדר השכמת הבוקר וברכת השחר, וברכת התורה ולומדים תורה לפנות בוקר, ללכת ברכי רבינו להחיות עצמו בתוכחה נעימה, וללכת בדרגא לדרגא בעבודת ה', ה' יזכנו להתגבר בכל עוז ללכת בדרך הברורה בעבודת ה' שר' נתן מלמד לנו כאן אמן.